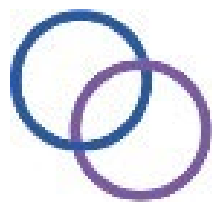

**דוחות כספיים
ביניים
ליום 30 ביוני
2024**

קופת הדסה
קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ
בניהול מיוחד

תוכן עניינים

1.....	כללי	1.
1.....	אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח	2.
1.....	שיפור במצב האקטוארי	2.1
1.....	הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה	2.2
2.....	קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)	2.3
3.....	פס"ד קרן פרמיה	2.4
3.....	מינוי המנהל המיוחד למנהל מורשה לסלייס גמל	2.5
3.....	עדכון מערך הנחות הדמוגרפי	2.6
4.....	סיוע ממשלתי וגירעון אקטוארי	3.
5.....	כרית ביטחון לקרנות	4.
6.....	תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה	5.
6.....	מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה	5.1
8.....	תיאור הסביבה העסקית	6.
8.....	סקירה מאקרו כלכלית	6.1
10.....	השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה	6.2
11.....	חוזרי ופרסומי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון	6.3
12.....	תוצאות הפעילות	7.
12.....	נכסים נטו לפני סיוע (במיליוני ש"ח)	7.1
13.....	התחייבויות (במיליוני ש"ח)	7.2
13.....	התפתחות	7.3
14.....	דוח הכנסות (הפסדים) (במיליוני ש"ח)	7.4
15.....	דוח הוצאות (באלפי ש"ח)	7.5
16.....	ניתוח השקעות	7.6
17.....	איזון אקטוארי בקרנות	7.7
17.....	ההתחייבות האקטוארית	7.8
17.....	שכר ממוצע במשק (שמ"ב)	7.9
17.....	ווקטור ריביות	7.10
17.....	אופן חישוב הסיוע לקרנות	7.11
18.....	העלאת גיל פרישה לנשים	7.12
18.....	סיוע ממשלתי	7.13
19.....	תשואות קרנות הפנסיה (נומינלי ברוטו)	8.
19.....	תשואה נומינלית ברוטו ינואר - יוני 2024	8.1
20.....	תשואה נומינלית ברוטו ינואר-יוני 2023	8.2
21.....	תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2023	8.3
22.....	תשואה נומינלית ברוטו ומצטברת ל 3 שנים	8.4
23.....	השפעת גורמים חיצוניים	9.
23.....	בקורות ונהלים	10.

1. כללי

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר הן "קופות גמל לקצבה" ו"קרנות ותיקות", כהגדרת המונחים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח גמל") ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה"), והן מאושרות ופועלות לפיהם.

מטרת קרנות הפנסיה הוותיקות היא לספק ביטחון סוציאלי לעמיתים. הממשלה החליטה בחודש מרס 1995 על סגירתן של הקרנות להצטרפות עמיתים חדשים החל מיום 1.4.1995, בין היתר, בשל גירעונות עצומים שהצטברו בהן.

בשנת 2003 חוקקה הכנסת תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), במסגרתו התווסף לחוק הפיקוח פרק ז'1, אשר החיל תכנית הבראה בקרנות הפנסיה הוותיקות. בהתאם להוראות פרק ז'1 לחוק הפיקוח (סעיף 78ז), מינה המפקח על הביטוח מנהל מיוחד לקרנות, וקבע להן תקנון אחיד (סעיף 78ט לחוק), אשר הוראותיו החליפו את תקנוני הפנסיה של הקרנות ביום 1.10.2003.

הקרנות כולן הן גופים ללא כוונת רווח. כל משאביהן משמשים לתשלום קצבאות לעמיתים ולהוצאות התפעול. אין לקרנות הון עצמי, וכל כספיהן הם כספי העמיתים והגמלאים שהופקדו במשך שנים רבות והפירות שאלה הניבו, וכן כספי סיוע ממשלתי שהן מקבלות בהתאם לפרק ז'1 לחוק הפיקוח.

2. אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח

2.1 שיפור במצב האקטוארי

ליום 30 ביוני 2024 הקרנות מאוזנות אקטוארית. לאחר חלוקת הסיוע הישיר, הקרנות מציגות איזון אקטוארי ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.7 מיליארד ש"ח. השיפור באיזון האקטוארי בתקופה המדווחת, נובע בעיקר מהעלייה בווקטור הריביות. יחד עם זאת השיפור במאזן האקטוארי של הקרנות ב-5 השנים האחרונות נובע בעיקר מעודף תשואה ביחס להנחות המודל האקטוארי. עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי בהתאם לסעיף 1.2.3(ג)(1)(ג)(ב), שהוטמע במסגרת סימן ג' של חלק 1 בפרק 2 לשער 5 בחוזר המאוחד ("מדידת התחייבויות").

לאור האמור לעיל, לתאריך הדוח לקרנות אין צורך בסיוע מכרית הביטחון.

נציין שלאחר תאריך המאזן חלה ירידה בווקטור הריביות שצמצמה את העודף האקטוארי האמור.

2.2 הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה

הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2024 כוללים את השפעת המעבר ממנגנון של רכישת אגרות חוב מיועדות בתשואה ריאלית שנתית של 4.86% לתקופה של 15 שנים, למנגנון הבטחת תשואה ריאלית שנתית של 5.15% לתקופה של 5 שנים (להרחבה בנושא המעבר למנגנון הבטחת תשואה ראה דוח מנהל מיוחד ליום 31 בדצמבר 2023).

ביום 1 בנובמבר 2022 נרשמה לראשונה ממדינת ישראל הבטחת תשואה על נכסים מנוהלים בסך 141 מיליון ש"ח, באחת מבין שמונה הקרנות וזו גם הייתה למועד הדיווח. נכון למועד הדיווח השיגה הקרן תשואה נמוכה מהתשואה המובטחת בשיעור של 5.15% ולכן נרשם נכס מול המדינה בגין הבטחת התשואה (כלומר למדינה יש התחייבות כלפי הקרן).

2.3 קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)

בשנת 2006 הגישה קרן הדסה תביעה כנגד המעסיק הדסה, לאחר שלא הגדיל את הפרשותיו כמעסיק בשיעור של 1.5%, בהתאם להוראות שנקבעו במסגרת הסדר ההבראה לקרנות הוותיקות שעוגן בפרק 1' לחוק הפיקוח.

ביום 3 בינואר 2019 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי בירושלים. בהתאם לפסק הדין, התביעה התקבלה, ונקבע כי היה על הדסה להגדיל את הפרשותיה לקרן הדסה בהתאם לחוק הפיקוח החל משנת 2004, כך שהחל משנת 2007 ואילך שיעורן היה אמור להגיע לסך של 22.83% משכר עובדיה. כמו כן, הדסה חויבה בתשלום הוצאות של כ- 400 אלף ש"ח לקרן הפנסיה.

ביום 6 ביוני 2019 הוגש ערעור מטעם הדסה וביום 10 ביוני 2019 הוגשה בקשה מטעם הדסה לעיכוב ביצוע פסק הדין.

ביום 18 במאי 2023 ניתן פס"ד בבית הדין הארצי הדוחה את הערעור ומאשר את פסק דינו של בית הדין האזורי. הדסה חויבה בהוצאות בסך של 40,000 ש"ח לקרן ובסך של 15,000 ש"ח למדינה. בעקבות מתן פסק הדין, הקרן פועלת לשם גביית החוב ולאכיפת התשלומים השוטפים והעתידיים של דמי הגמולים מצד הדסה.

להדסה עומדת האפשרות להגיש עתירה לבית הדין הגבוה לצדק כנגד פסק הדין של בית הדין הארצי. בהתאם להלכה הפסוקה של בית משפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, הוא אינו יושב כערכאת ערעור על פסקי דין של בתי הדין לעבודה ובמקרה של עתירות כנגדם הוא יתערב בהם אך ורק במקרים חריגים, אם נמצא כי מתקיימים שני תנאים מצטברים: קיומה של טעות משפטית-מהותית בהחלטה, וקיומם של שיקולי צדק, המחייבים התערבות שיפוטית. כאמור, הקרן פועלת לגביית דמי הגמולים החסרים, אך מאחר שנכון למועד הדוח לא קיימת ודאות באשר לגבייתם, טרם נרשמה הכנסה בדוחות הכספיים בגין סכומים אלו ודמי הגמולים העתידיים לא נכללו בחישוב ההתחייבות האקטוארית כפי שנרשמה במאזן הקרן.

בית הדין הארצי המליץ לצדדים בפסק דינו להידבר ביניהם במגמה להגיע לפתרון מוסכם. בהתאם לכך, החל מו"מ בין הצדדים.

קופת הפנסיה והדסה הסכימו ביום 6 במרס 2024 כי החל מיום 1 בינואר 2024 (משכורת ינואר 2024), שיעור דמי הגמולים שיועברו ע"י הדסה לקופת הפנסיה יעמוד על 15.83% (חלק מעסיק), כאשר מדובר בהסכמת ביניים שאין בה כדי לגרוע מזכויות וטענות הצדדים ומההסכמה שגיבשו לפיה קופת הפנסיה לא תעלה כנגד הדסה טענת שיהיו בתקופת המו"מ המתנהל ביניהן ליישום פסק הדין הארצי, אך בכל מקרה לא למעלה מ- 6 חודשים מיום 14 בינואר 2024, לפי המוקדם מבין השניים.

נציין שהחל מחודש ינואר 2024 משולמים דמי הגמולים, כאמור, כסדרם.

נכון למועד פרסום הדוחות, המו"מ בין הצדדים ממשיך להתנהל.

2.4 פס"ד קרן פרמיה

ארגון גמלאי אגד והעומד בראש הארגון, הגישו במהלך חודש נובמבר 2015, תביעה לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב נגד קרן הגמלאות של אגד (הקרן) והמפעל (אגד). בתביעתם דרשו התובעים לקבוע כי ההפרשות והצבירה בגין רכיב הפרמיה הממוצעת הן כספי קרן הפנסיה לכל דבר ועניין. לחילופין, וכלל שהסעד הראשון יידחה, דרשו התובעים לחייב את אגד להשלים את הכספים החסרים בחשבון הפרמיה הממוצעת וכן לחייב את קרן הגמלאות של אגד לחדול מגביית דמי הניהול השוטפים תוך השבת דמי הניהול שנגבו על ידה בעבר.

הקרן הגישה כתב הגנה במסגרתו הובאה עמדת הקרן כי חשבון הפרמיה הממוצעת לא היה מעולם חלק מקרן הפנסיה אלא פעל מחוץ לקרן הפנסיה ובנפרד ממנה.

במסגרת ההליך המשפטי הוגשה עמדה של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, אשר תמכה בעמדת הקרן.

ביום 30 בדצמבר 2020 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בו נדחתה התביעה תוך קבלת מלוא עמדתה של הקרן.

ארגון הגמלאים הגיש ערעור על פסק הדין בבית הדין הארצי לעבודה ביום 31 בינואר 2021.

ביום 14 באוקטובר 2023 ניתן פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בערעור. בית הדין הארצי אישר את קביעות בית הדין האזורי לפיהן הסדר הפרמיה אינו ולא היה חלק מהפנסיה התקנונית ולא נכלל בתקנון הפנסיה. נקבע, כי זהו הסדר חיצוני שנוהל עשרות שנים בדרך לא דרך ושיש להסדירו. נקבע, כי בעניין דמי הניהול שנגבים על ידי הקרן בעד שירותי הניהול והשלמות יוחזר הדין לבית הדין האזורי.

בחודש דצמבר 2023 הגישו התובעים הודעה לבית הדין האזורי לעבודה במסגרתה ביקשו לסגור את התיק בבית הדין האזורי, מתוך הנחה שנושא דמי הניהול יסוכם במסגרת ההליך להסדרת קרן הפרמיה, והם שומרים על זכותם להגיש תביעה בעניין זה, אם העניין לא יוסדר לשביעות רצונם. הקרן פועלת להסדרת קרן הפרמיה כקופת גמל או בדרך חוקית אחרת.

2.5 מינוי המנהל המיוחד למנהל מורשה סלייס גמל

בנוסף לתפקידו כמנהל המיוחד של קרנות הפנסיה שבהסדר, מונה אפי סנדורב למנהל מורשה לחברת סלייס גמל בע"מ מתאריך 26 בדצמבר 2023.

ביום 26 בפברואר 2024 אישר הממונה על שוק ההון מתן שירותים חיצוניים ומסגרת תקציב לחברת סלייס גמל בע"מ על ידי "עמיתים – קרנות הפנסיה הוותיקות" או כל שותפות אחרת שלה או תאגיד אחר שבשליטתן. בהתאם לאישור הממונה, מסגרת ההתקשרות תובא לאישור ועדת ההנהלה של סלייס גמל וועדת מינהלה של קרנות הפנסיה הוותיקות.

חברת סלייס גמל בע"מ (בניהול מורשה) רוכשת מעמיתים שירותים מסויימים וזאת במקביל לפעילות המבוצעת על ידי צוות העובדים של סלייס. עלות השירותים הנרכשים אינה מהותית ביחס לפעילות הקרנות.

2.6 עדכון מערך הנחות הדמוגרפי

ביום 24 ביולי 2024 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2024-9-5 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך הנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" במסגרתו עודכנו הנחות שיעור התמותה.

יישום של החוזר הינו החל מהמאזנים של רבעון שלישי 2024. בהתאם לאומדן שבוצע לעדכון ההנחות כאמור, השפעת יישום החוזר אינה צפויה להיות מהותית ואמדה בקיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.2%.

3. סיוע ממשלתי וגירעון אקטוארי

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, מעבירה הממשלה לקרנות סיוע ממשלתי בסך 78.3 מיליארד ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן של דצמבר 2003 ונושא ריבית שנתית בשיעור של 4%.

במאזן האקטוארי הוקצה הסיוע כך ששיעור הגירעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר. שיטת חלוקה זו היא בתיאום ואישור הממונה על שוק ההון.

מעת לעת מתקבל מהאוצר מכתב בנושא "תזרים מזומנים לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר" הכולל לוח תזרים מזומנים מעודכן של הסיוע הממשלתי הישיר בהתאם למצבן האקטוארי של הקרנות המשקף את האמור לעיל בעניין חלוקת הסיוע בין הקרנות הוותיקות שבהסדר.

ככל שכלל נכסי הקרן, לרבות הסיוע הממשלתי, לא יספיקו לכיסוי מלוא סכום הגירעון האקטוארי, או ככל שיתקיים עודף אקטוארי, יופעל מנגנון האיזון האקטוארי הקבוע בהוראות התקנון האחד זאת אם הגירעון או העודף האקטוארי הם בשיעורים הקבועים לעניין הפעלת המנגנון לפי הוראות התקנון. רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "רשות שוק ההון") פרסמה ביום 3 למרס 2015 הבהרה, לפיה בכוונתה לקבוע בהוראות הממונה לדיווח כספי לקרנות פנסיה וותיקות, שינוי באופן הדיווח על התחייבויות ונכסי הקרן, כך ששיעור הגירעון או העודף המוצג במאזן יהיה זהה לשיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון, רשות שוק ההון הבהירה כי יש להפעיל את מנגנון האיזון רק אם שיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון הקרן, עולה על השיעור הקבוע בתקנון, וזאת במובחן משיעור הגירעון המוצג במאזן.

על פי הוראות התקנון, אם הגירעון האקטוארי יעלה על 5% מסך כל התחייבויות של הקרן, או ככל שיווצר גירעון אקטוארי בסכום העולה על 3% מההתחייבויות במשך שלוש שנים ברציפות, על קרן הפנסיה, בכפוף לאישורו של המפקח על הביטוח, להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, כך שיופחתו זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאיירים, בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגובה יתרת הגירעון.

יצוין כי באופן דומה, ככל שיווצר עודף אקטוארי בשיעור שיעלה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן, תהיה רשאית הקרן, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח, להגדיל את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאיירים בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגין היתרה שעולה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן כאמור.

מנגנון האיזון האקטוארי כולל הוראה נוספת לפיה ככל שגירעון הקרן עולה על 0.65% מסך התחייבויותיה וזאת בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מתיקון התקנון או שינוי בהוראות הדין, תהיה הקרן רשאית להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח.

גובה הגירעון או העודף האקטוארי עשוי להשתנות בשל שינויים שיחולו בהנחות האקטואריות ובגורמים נוספים המובאים בחשבון בעריכת המאזנים האקטואריים ובמיוחד בגין שינויים שחלים בשיעורי ריבית ההיוון. סדרת שיעורי ריבית ההיוון נקבעת על פי שערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי משרד האוצר (להלן: "ווקטור הריביות").

היוון לפי ווקטור הריביות מתבצע על ידי היוונום של תשלומים והכנסות עתידיים של הקרנות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחנת. שינויים קטנים יחסית בווקטור הריביות גורמים לשינויים גדולים בערך הנכסים וההתחייבויות, וכתוצאה מכך משפיעים באופן ניכר על היווצרות גירעון אקטוארי או עודף אקטוארי.

ליום 30 ביוני 2024, לאחר חלוקת הסיוע הישיר, הקרנות מציגות איזון אקטוארי ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.7 מיליארד ש"ח. עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי.

4. כרית ביטחון לקרנות

בנוסף לסיוע הממשלתי המפורט בפרק 3 לעיל ועל מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות הוותיקות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות, הודיע משרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת ביום 19 במאי 2003 כי תועמד כרית ביטחון לקרנות.

על מנת להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הקים שר האוצר ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בכרית הביטחון (להלן: "הוועדה הציבורית"). ביום 17 באוגוסט 2011 הגישה הוועדה הציבורית את הדוח הסופי שלה לשר האוצר.

ביום 29 לינואר 2017 פורסם בספר החוקים תיקון מס 33 לחוק. במסגרת תיקון זה נוסף לחוק סעיף 10טו78, אשר מעגן בחקיקה את נושא "כרית ביטחון כללית לקרנות וותיקות שבהסדר".

החוק כולל, בין היתר, הוראות לעניין חישוב הסכומים שיוקצו לקרנות הפנסיה, בהתקיים התנאים הקבועים לכך, ובאופן התואם את המלצות הוועדה הציבורית, כפי שבאו לידי ביטוי בנוסחה 10 לדוח הוועדה.

בהתאם להוראות החוק, הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סכום של 11.32 מיליארד ש"ח. סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד לעומת מדד חודש דצמבר 2008, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור. כן נכללת בחוק הוראה, ולפיה תקרת כרית הביטחון תותאם לירידה הצפויה בהתחייבויות הקרנות בשל תשלום קצבאות, וזאת בהתאם למנגנונים שונים הקבועים בחוק, ובכפוף לסייגים הקבועים בחוק לעניין זה. עוד נקבע בחוק כי כל סיוע נוסף שיינתן לקרנות הוותיקות שבהסדר לאחר מועד קבלת התיקון המוצע, ככל שיינתן, יבוא על חשבון כרית הביטחון, כך שסכום הסיוע הנוסף יופחת מכרית הביטחון.

ערך הפיצוי העתידי, ליום המאזן, בגין כרית הביטחון מחושב בהתאם לאמור בחוק, כהפרש שבין:

- גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ווקטור הריביות ליום המאזן.
- גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ריבית קבועה בשיעור 4%.

בחוק נקבע גם כי השימוש שיעשו הקרנות בכל שנה בכרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגירעון ולא תיצור עודף.

בהתאם לאמור בחוק, השווי המתואם ליום 30 ביוני 2024 של תקרת כרית הביטחון לכל הקרנות הוותיקות שבהסדר הוא כ- 24,582 מיליון ש"ח.

בהתאם לקבוע בסעיף 10טו78(ג) לחוק, מחשבים את סכום הכרית באופן הבא:

(א) צבירת העבר - סעיפים קטנים (1) עד (4) קובעים את אופן החישוב של הסכום שהצטבר משנת 2009 ועד מועד המאזן, של הגירעון שנוצר בשל ההפרש בין ריבית חסרת סיכון לבין ריבית שנתית צמודה למדד של 4% ובגין אותה התקופה. צבירת העבר מכרית הביטחון, נכון ליום המאזן, עומדת על סך של 78,285 מיליון ש"ח. יצוין כי סכום הניצול מתוך הכרית בפועל לא יעלה על תקרת הכרית לפי האמור בחוק כמצויין לעיל.

(ב) צבירת העתיד - סעיף קטן (5) קובע את אופן החישוב של הסכום שייצבר בגין העתיד, מהשנה שלאחר שנת המאזן ועד מימוש מלוא התחייבויות הקרנות לעמיתיהן.

(ג) סעיף קטן (6) קובע את אופן החישוב של קיזוז הסכומים שיתקבלו במסגרת מימוש כרית הביטחון. נכון למועד המאזן, טרם התקבל סכום כלשהו במסגרת מימוש כרית הביטחון. הסכומים אמורים להתקבל לאחר אזילת נכסי הקרנות וכנגד התשלומים לעמיתים.

ליום 30 ביוני 2024, הקרנות מאוזנות, לפני שימוש בכרית הביטחון ולכן לא נרשם בדוחות הכספיים סכום לקבל מכרית הביטחון וזאת לעומת ניצול של 18,888 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2023 ו-4,380 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023.

5. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה

5.1

מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה

שמונה הקרנות הוותיקות שבהסדר פועלות יחד תחת תקנון אחיד החל משנת 2003.

5.1.1

פירוט הקרנות

קרנות מאגדות כחברות בע"מ

מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הגמלאות המרכזית על עובדי הסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (בניהול מיוחד)
קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)
נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)

קרנות מאגדות כאגודות שיתופיות

קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הביטוח והפנסיה של פועלי בניין ועבודות ציבוריות אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)

5.1.2

מינוי מנהל מיוחד

החל מיום 1 באוגוסט 2021 מכהן מר אפי סנדרוב כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר.
בהתאם להוראות סעיפים 78(ו) ו-70(ב) לחוק הפיקוח, מוקנים למנהל המיוחד "כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון שלו ולדירקטורים שלו...".

5.1.3

ועדת מנהלה

לפי הוראות חוק הפיקוח, מונתה ועדת מנהלה לכלל הקרנות הוותיקות שבהסדר.
הסמכויות הנתונות לוועדת המנהלה בהתאם לסעיף 72(ד) לחוק הפיקוח, הינם מינוי רואה חשבון ואישור דוחות כספיים.
הוועדה מונתה ב 16 לספטמבר 2019.
בתאריך 18 באוקטובר 2021 מונה רו"ח דרור יעקובסון ליו"ר המנהלה לאחר שהחליף את פרופסור שלומית זוטא שהחליטה לסיים את תפקידה.
כהונתם של חברי הוועדה הוארכה עד ליום 16 בספטמבר 2025.

חברי וועדת המנהלה:

יו"ר הוועדה - מר דרור יעקובסון
חברת ועדת - גברת ג'קי סטרומינגר
חבר ועדה - פרופ' זיו רייך

5.1.4 ועדת השקעות

לפי הוראות סעיף 11 לחוק הפיקוח גמל, על דירקטוריון של חברה מנהלת למנות ועדת השקעות לכל קופת גמל שבניהול החברה, ורשאי הדירקטוריון למנות ועדת השקעות אחת למספר קופות גמל כאמור.
החל משנת 2022 פועלת ועדת השקעות אחת לכל הקרנות.

ועדת השקעות מאוחדת של קרנות הפנסיה וקופות גמל:⁽¹⁾

יו"ר הוועדה ונציג חיצוני מר יואל נווה
נציגה חיצונית – גב' מיכל נוי
נציג חיצוני – מר דודו זקן
נציג חיצוני- מר דרור נגל
נציג חיצוני - מר אורי קויאטק
נציג חיצוני- מר איציק בצלאל
המנהל המיוחד – מר אפי סנדרוב

5.1.5 ועדת ביקורת

ועדת ביקורת מונתה על ידי הממונה על שוק ההון ביום 1 במרס 2008.
הוועדה מונה שני חברים חיצוניים:
יו"ר הוועדה - מר איתן השחר.
חבר ועדה - מר יוסי בהיר.

¹ הקרנות הוותיקות שבהסדר וכן קופות הגמל שבניהולן מהוות "קבוצת משקיעים" כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

6. תיאור הסביבה העסקית**6.1 סקירה מאקרו כלכלית****הכלכלה העולמית**

הפעילות הכלכלית בעולם המשיכה להתרחב ברבעון השני של 2024. הצמיחה בארה"ב במחצית הראשונה של 2024 היתה בשיעור של 3.3% ובשיעור של 2.8% ברבעון השני של 2024. עם זאת, האינדיקטורים האחרונים מציגים מגמה מעורבת. מדד מנהלי הרכש בענפי השירותים הצביע ברבעון הראשון של 2024 על מגמת התרחבות באופן עקבי וזאת לעומת מגמה מעורבת ברבעון השני. מדד ענפי התעשייה הצביע על התכווצות. שוק העבודה האמריקאי הציג האטה עם עליה קלה בשיעור האבטלה בחודשים האחרונים. הכלכלה הסינית הציגה במחצית הראשונה של השנה צמיחה שמצביעה על המשך התאוששות. כלכלת גוש האירו צמחה בשיעור של 0.3% ברבעון השני של השנה ושיעור האבטלה נותר יציב. נציין שגם מדד ההזמנות לייצוא במדד מנהלי הרכש הגלובלי בסקטור התעשייה ליוני, המשמש מדד מקדים לסחר העולמי, מעיד על התכווצות בפעילות.

האינפלציה בעולם התמתנה ברבעון השני של 2024. בארה"ב קצב האינפלציה הכללי (CPI) המשיך להתמתן וירד מ-3.3% ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו במאי ל-3.0% ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני, נמוך במעט מצפי האנליסטים שעמד על 3.1%. מדובר ברמה הנמוכה ביותר של האינפלציה בארה"ב מאז מרץ 2021, אך היא עדיין גבוהה מיעד ה-FED שעומד על 2%. מדד הליבה המנטרל את מחירי האנרגיה והמזון, ירד לקצב שנתי של 3.3% נכון לסוף חודש יוני. בגוש האירו מוסיפה האינפלציה גם היא להתמתן קלות והמדד הכללי ירד מ-2.6% ל-2.5% ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו במאי וביוני בהתאמה. אינפלצית הליבה נותרה ללא שינוי ועמדה על 2.9%. ה-FED והבנק המרכזי האנגלי (BoE) הותירו את הריבית במהלך הרבעון הנוכחי ללא שינוי. לעומתם, הבנק המרכזי האירופי (ECB) היה היחיד בקרב המשקים הגדולים בעולם, אשר הפחית את הריבית שלו במהלך הרבעון הנוכחי ב-0.25% ל-4.25%. בראשית אוגוסט הפחית הבנק המרכזי האנגלי את הריבית ב-0.25% לכדי 5.0%, לאחר שהאינפלציה במדינה שבה לרמה של 2%.

הפעילות הכלכלית בישראל

ברבעון האחרון של 2023 חווה המשק זעזוע קשה כאשר מלחמת "חרבות ברזל" פרצה. המשק התכווץ בשיעור של 5.4% לעומת רמת התוצר הריאלי ברבעון השלישי 2023, בניכוי עונתיות. במחצית הראשונה של 2024 חלה התאוששות במרבית האינדיקטורים הכלכליים בהשוואה לרבעון רביעי 2023. ברבעון הראשון של השנה חלה התאוששות חדה והמשק צמח ב-3.4% אך לא שב לרמת הפעילות טרם פרוץ המלחמה. ברבעון השני התמתן קצב הצמיחה ולראיה, המדד המשולב של בנק ישראל נותר במהלך הרבעון כמעט ללא שינוי. גם הוצאה הפרטית נותרת מהוססת כאשר הפדיון ברשתות השיווק (בניכוי אינפלציה) התכווץ ברבעון השני, לעומת רמתו בסוף הרבעון הראשון. שני המגזרים אשר נמצאים ברמת הסיכון הגבוהה ביותר הם הנדל"ן אשר חווה קושי בצד ההיצע עקב מחסור של עובדים והתיירות אשר סובלת מירידה חדה בהיקף התיירות הנכנסת, עקב המצב הביטחוני.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

האינפלציה במשק עלתה בשיעור של 2.9% ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו ביוני 2024. נתון זה נמצא בסביבת הגבול העליון של יעד יציבות המחירים (3%). בששת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן ב-2.1%, כאשר ברבעון השני עלה המדד ב-1.1%. האינפלציה במשק הושפעה בחודשים האחרונים, בין היתר, מהתייקרות נרחבת בענפי הדיור (שכר דירה), המזון, ההלבשה וההנעלה, שירותי דואר, הארחה ונופש.

בראשית השנה, בכדי לתמוך בפעילות הכלכלית על רקע הזעזוע שחווה המשק מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הפחית בנק ישראל את הריבית בשיעור של 0.25% לכדי 4.5%. מאז נותרה הריבית ללא שינוי. לפי תחזית בנק ישראל העדכנית (אשר פורסמה בחודש יולי) הריבית צפויה לרדת בכ-0.25% ברבעון השני של 2025 לרמה של 4.25%.

בהודעת פרסום החלטת הריבית האחרונה של בנק ישראל נכתב כי: "מדיניות הוועדה המוניטרית מתמקדת בייצוב השווקים והפחתת אי הוודאות, לצד יציבות מחירים ותמיכה בפעילות הכלכלית. תוואי הריבית ייקבע בהתאם להתכנסות האינפלציה ליעדה, המשך היציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית והמדיניות הפיסקלית."

המדיניות הפיסקלית

ההוצאה של הממשלה התרחבה מאוד ברבעון האחרון של 2023, על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". התרחבות זו נמשכה גם ברבעון הראשון והשני של 2024. ברבעון השני של השנה הסתכמה ההוצאה הממשלתית ב-154 מיליארד ש"ח לעומת 147 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון (עלייה של 4.5%) ובהשוואה ל-117 מיליארד ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד (נסיקה של 31%). במחצית הראשונה של השנה הוצאות הממשלה עמדו על כ-301 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-224 מיליארד ש"ח במחצית מקבילה אשתקד. הכנסות המדינה הסתכמו ברבעון השני ב-117 מיליארד ש"ח, לעומת 121 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון (ירידה של 3.2%) ובהשוואה ל-110 מיליארד ש"ח ברבעון המקביל אשתקד (עלייה של 6.7%). במחצית הראשונה של השנה הכנסות המדינה הסתכמו בכ-238 מיליארד ש"ח לעומת כ-230 מיליארד ש"ח במחצית מקבילה אשתקד.

בפעילות הממשלה נרשם מתחילת השנה ונכון לסוף חודש יוני, גירעון מצטבר של כ-62 מיליארד ש"ח לעומת עודף תקציבי של 6.6 מיליארד ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני, נרשם גירעון מצטבר של כ-146 מיליארד ש"ח המהווה 7.6% מהתוצר, גבוה מהיעד של 6.6% שאושר לכל שנת 2024.

להמשך הלחימה ולעליית המדרגה בעימות מול איראן יש השפעות מיידיות וארוכות טווח על הגרעון התקציבי והפעילות הכלכלית במשק הישראלי. בהתאם לכך סוכנות הדירוג S&P הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל (חוב במט"ח) ל-"A" מ-"AA" והותירה את תחזית הדירוג על "שלילי". דירוג האשראי של Moody's עומד על "A2" עם תחזית שלילית, לאחר שהופחת מ-"A1" בפברואר השנה. בראשית הרבעון השני, סוכנות הדירוג Fitch הותירה את הדירוג של ישראל על "A", אך עדכנה את תחזית הדירוג מ"יציב" ל-"שלילי". בתאריך 12 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג Fitch הורידה את הדירוג של ישראל ל-"A" עם תחזית שלילית. לפי הודעת החברה, בבסיס ההחלטה עומדת הימשכות המלחמה וסיכונים גיאופוליטיים. ב-Fitch צופים גירעון תקציבי בשיעור של 7.8% מהתוצר בשנת 2024 וכי יחס החוב-תוצר יישאר מעל שיעור של 70% בטווח הבינוני.

שוק העבודה

שוק העבודה ברבעון השני של השנה נותר הדוק עם שיעור אבטלה שעמד בסוף חודש יוני על רמה של 3.0% המשקף מצב של תעסוקה מלאה.

לאחר הצניחה בביקוש לעובדים ברבעון האחרון של 2023 מפאת פרוץ המלחמה, השתקם הביקוש העודף לעובדים במחצית הראשונה של 2024, תוך עלייה במספר המשרות הפנויות. למעשה, מספר המשרות הפנויות בחודש יוני היה גבוה ב-2.9% לעומת רמתו בחודש מארס 2024 (בניכוי עונתיות) וגבוה ב-15.9% בהשוואה ליוני אשתקד.

השכר הממוצע למשרת שכיר במחירים שוטפים (ישראלים בלבד, בניכוי עונתיות) היה 13,565 ש"ח בחודש מאי 2024, עליה של 1.3% לעומת דצמבר 2023 ועליה של 6.7%, לעומת מאי אשתקד. במחירים קבועים (בניכוי אינפלציה), השכר הממוצע למשרת שכיר נותר כמעט ללא שינוי מראשית השנה ועלה ב-3.8% לעומת מאי אשתקד.

השווקים הפיננסיים בעולם ובישראל

המומנטום הכלכלי של הרבעון הראשון של 2024 נמשך גם לתוך הרבעון השני ושלושת החודשים של הרבעון השני היו לרוב עוד תקופה חיובית עבור שוקי המניות בארה"ב ובעיקר למניות הטכנולוגיה, תוך שמירה על רמת התנודתיות. הרבעון השני דווקא נפתח בצורה שלילית, כאשר אינדיקטורים טובים התקבלו על ידי המשקיעים בחשש שההתרה המוניטרית של ה-Fed מתרחקת. אבל ככל שהרבעון התקדם, התחזקו ההערכות באשר לנחיתה רכה והתפתחה מגמה חיובית. באירופה, המומנטום הכלכלי נותר חיובי גם הוא, כאשר ההשפעות של זעזוע יוקר המחיה המשיכו להתמתן, אך אי הודאות הפוליטית בגוש, על רקע הבחירות לפרלמנט האירופי, העיבה על מחירי המניות.

מדד ה-S&P500 עלה ברבעון השני בכ-3.9% ומתחילת השנה בכ-14.85%. מדד הנאסדק עלה בכ-8.3% ומתחילת השנה בכ-18.1%. מדד המניות הגלובלי ה-MSCI ACWI, עלה בכ-2.9% במהלך הרבעון השני ובכ-11.3% מתחילת השנה. התנודתיות נותרה נמוכה כאשר מדד ה-VIX המהווה אינדיקציה לתנודתיות בשוק המניות, חתם את הרבעון השני ברמה של 12.4 לעומת 12.5 בסוף 2023. מדד המניות המוביל באירופה, ה-Euro Stoxx 600 ירד ברבעון השני בכ-0.2%. בחודש יולי ולתוך אוגוסט התחזקה התנודתיות בשוקי ההון בעיקר על רקע אינדיקטורים כלכליים מאכזבים בארה"ב. אלו הביאו לירידות שערים ברוב שוקי המניות בעולם בראשית אוגוסט כאשר ה-S&P 500 ירד בכ-3.2% בימי המסחר הראשונים של אוגוסט ומדד ה-NASDAQ ירד בכ-4.7% (עד ה-12/8).

בסוף הרבעון השני נסחרה איגרת החוב של ממשלת ארה"ב לתקופה של 10 שנים בתשואה לפדיון של 4.40% לעומת 4.20% בסוף הרבעון הראשון. על רקע אינדיקטורים חלשים בארה"ב, נרשמו רווחי הון במהלך יולי ובראשית אוגוסט כאשר איגרת החוב של ממשלת ארה"ב לתקופה של 10 שנים נסחרה בתשואה לפדיון של 3.9%.

התמונה בבורסה בתל אביב היתה שונה ברבעון השני של 2024 מהמגמות העולמיות. לראיה מדד הדגל ת"א 35 ירד בכ-1.3% אך בסיכום מחצית השנה עלה בכ-6.4%.

מדד האג"ח הממשלתי הושפע בין היתר, מההידרדרות בסביבה הפיסקלית והביטחונית וירד ב-1.8% ברבעון השני של השנה, בהמשך לירידה של 0.5% ברבעון הראשון של 2024. ירידת התשואות בשוק האג"ח הממשלתי האמריקאי בחודש יולי ובראשית אוגוסט השפיעה גם על התשואות של אגרות החוב הממשלתיות בישראל. תשואת אג"ח ממשלתית צמודה ל-10 שנים ירדה בתקופה זו מרמה של 2.4% ל-1.9% ותשואת אג"ח ממשלתית שקלית ירדה מרמה של 5.2% ל-4.6%.

בזירת המט"ח, נחלש השקל מול הדולר בכ-2.1% ומול האירו בכ-1.0% ברבעון השני של השנה. בסיכומה של מחצית, נחלש השקל מול הדולר בכ-3.6% ומול האירו בכ-0.2%.

6.2 השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה

6.2.1 פרסום צו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא גוף מוסדי או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי), התשפ"ד-2023, שאושר ע"י ועדת הכלכלה של הכנסת ביום 13 בנובמבר 2023, במסגרתו נדחה יום התחילה לעניין סל המידע על אודות אשראי של מקור מידע שהוא גוף מוסדי כך, שיום התחילה כאמור בסעיף 79(ב)(4)(א) לחוק לעניין גופים שאינם תאגידים יהיה ביום 14 במאי 2024 (במקום יום 14 בנובמבר 2023), ויום התחילה כאמור בסעיף 79(ב)(4)(ב) לעניין חשבונות של תאגידים, יהיה ביום 15 בנובמבר 2024 (במקום יום 14 במאי, 2024).

ברקע פרסום הצו, פורסמה טיוטת תקנות שירות מידע פיננסי (סייגים לחובת מתן הגישה למידע פיננסי), התשפ"ד-2023, המבקשת להחריג את הקרנות הוותיקות מתחולת הוראות חוק שירות מידע פיננסי, תשפ"ב-2021, החלות על מקורות מידע פיננסי, וזאת בין היתר בנימוק לכך שההוצאות התפעוליות הכרוכות ביישום החוק, ממומנות מכספי העמיתים, בשים לב לכך שאין לקרנות הוותיקות הון עצמי. במסגרת זו, עמיתים מצויה בהידברות שוטפת מול רשות שוק ההון בנושא, ועוקבת אחר הסדרת הנושא.

6.2.2 פרסום קול קורא "לבחינת השינוי בימי המסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב" על ידי הבורסה לניירות ערך בתל אביב, מיום 16 במאי 2024, במסגרתו הובאו להתייחסות הציבור שתי חלופות לשינוי ימי המסחר: (1) מעבר ממסחר בימים ראשון עד חמישי כמקובל היום, למסחר בימים ראשון עד שישי. (2) מעבר למסחר בימים שני עד שישי. פרסום זה בא על רקע החסמים הקיימים כיום מאי התאמת ימי המסחר בבורסה לסטנדרט המקובל בעולם וכן התועלות והפוטנציאל למשקיעים השונים, לשוק ההון הישראלי ולבורסה, מפתחת המסחר ביום שישי. הקול הקורא הוא שלב בתהליך שעשוי להתפתח להוראות דין מחייבות.

6.3 חוזרי ופרסומי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

6.3.1 חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה – מהדורה 12" מיום 3 באפריל 2024

במסגרת החוזר שבנדון הותאמו ההנחיות לעניין מבנה הדיווח לממונה הנוגעות לדיווח הוצאות ישירות, לתיקונים שבוצעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בנוסף בוטלה חובת הגשת העותק הקשיח של הדוח הכספי לממונה. יצוין כי ביום 22 בינואר 2024 פורסמה טיוטת החוזר לעניין זה.

6.3.2 חוזר גופים מוסדיים 2017-9-10 שעניינו "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני", עדכון מיום 26 במאי 2024

במסגרת עדכון החוזר שבנדון בוצעו בין היתר שינויים בממשק המעסיקים לעניין דחיית מועד הכניסה לתוקף של ההגבלה לשימוש בחשבון נאמנות עבור מעסיקים קטנים (עד 2 עובדים) אשר היו אמורים להיכנס לתוקף ביום 1.6.24 ליום 26.10.25, שינויים בממשק יתרות פיצויים הכוללים את דחיית מועד התחילה ליישום, לרבות הדרישה למתן מענה תוך 3 שעות לחודש פברואר 2025. יצוין כי הקרנות הוותיקות הוחרגו מהדרישה לנכונות הנתונים במסגרת ממשק יתרות הפיצויים, ועל כן יוכלו לספק נתונים במועד נכונות לסוף החודש הקודם, במקום ליומיים שקדמו לבקשה. כמו כן ישנה התייחסות לעניין טופס 161 ורצף פיצויים במסגרת פעילות המסלקה. בנוסף, יצוין כי בדצמבר 2023 פורסמה טיוטת החוזר לעניין זה.

6.3.3 טיוטת תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין "מדידת התחייבויות – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות פנסיה" מיום 27 ליוני 2024

במסגרת טיוטת התיקון שבנדון בוצע עדכון במערך ההנחות הדמוגרפי המשמש את הקרנות לחישוב ההתחייבויות, המאזן האקטוארי ועוד. עדכון זה מתבצע מידי תקופה, לאור תוצאות מחקרים לגבי הניסיון שהצטבר בפועל וכן התפתחויות שונות אחרות. ביום 24 ביולי 2024, פורסם חוזר לעניין זה. יישומו של החוזר הינו החל מהמאזנים של רבעון שלישי 2024. בהתאם לאומדן שבוצע לעדכון ההנחות כאמור, השפעת יישום החוזר אינה צפויה להיות מהותית ונאמדה בקיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.2%.

7. תוצאות הפעילות

7.1 נכסים נטו לפני סיוע (במיליוני ש"ח)

סעיף	יוני 2024	התפלגות נכסים	יוני 2023	התפלגות נכסים	דצמבר 2023	התפלגות נכסים	אחוז השינוי יוני 2024 יוני דצמבר 2023
רכוש שוטף	6,735	3.0%	7,912	3.4%	8,342	3.6%	(19.3%)
אג"ח מיועדות ¹	83,031	37.2%	88,921	38.3%	86,204	37.5%	(3.7%)
נירות ערך לא סחירים	33,982	15.2%	32,208	13.9%	32,739	14.3%	3.8%
נירות ערך סחירים	82,306	36.8%	82,691	35.6%	83,274	36.3%	(1.2%)
פיקדונות והלוואות	16,255	7.3%	18,741	8.1%	17,610	7.7%	(7.7%)
מקרקעין	292	0.1%	294	0.1%	290	0.1%	0.5%
הבטחת המדינה להשלמת תשואה	22	0.0%	29	0.0%	27	0.0%	(17.4%)
נכסים אחרים (כולל סיוע גיל הפרישה לנשים)	4,137	1.9%	4,496	1.9%	4,424	1.9%	(6.5%)
התחייבויות פיננסיות	(3,372)	(1.5%)	(3,246)	(1.4%)	(3,273)	(1.4%)	3.0%
סך הכל	223,389	100.0%	232,046	100.0%	229,637	100.0%	(2.7%)

הקיטון בנכסים נובע בעיקר ממימוש השקעות לצורך מימון תשלומים לעמיתים בסך של כ- 8.2 מיליארד ש"ח ובקיזוז הכנסות משוק ההון בסך של כ- 1.9 מיליארד ש"ח. למידע בדבר ניתוח הרווח מהשקעות בתקופה המדווחת, ראה סעיף 7.6 להלן.

¹ שיעור האחזקה באג"ח מיועדות בשווי הוגן.

7.2 התחייבויות (במיליוני ש"ח)

סעיף	יוני 2024	יוני 2023	דצמבר 2023	אחוז השינוי יוני 2024 דצמבר 2023
התחייבויות צבורות	345,205	400,487	374,923	(7.9%)
התחייבויות פנסיוניות בשל זכויות הצפויות להיצבר בקרן בניכוי דמי גמולים עתידיים	2,722	6,764	2,734	(0.4%)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות	347,927	407,251	377,657	(7.9%)
סיוע ממשלתי בגין כרית ביטחון	-	(18,888)	(4,380)	-
סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבגינם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה וצפויה להשקיע בהן בעתיד	(12,224)	(17,401)	(15,570)	(21.5%)
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי	(112,314)	(138,916)	(128,070)	(12.3%)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי	223,389	232,046	229,637	(2.7%)

7.3 התפתחות הגרעון האקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי (במיליוני ש"ח)

סעיף	יוני 2024	יוני 2023	דצמבר 2023	אחוז השינוי יוני 2024 דצמבר 2023
יתרת גרעון בסוף תקופת המאזן הקודמת (לפני סיוע)	(168,657)	(205,890)	(205,890)	(18.1%)
התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות	(3,979)	(5,989)	(1,832)	+
השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון	32,245	13,078	38,339	(15.9%)
שינויים אחרים בהנחות ובשיטות	-	-	726	-
יתרת גרעון בסוף תקופת המאזן	(140,391)	(198,801)	(168,657)	(16.8%)

7.4 דוח הכנסות (הפסדים) (במיליוני ש"ח)

סעיף	ינואר עד יוני 2024	ינואר עד יוני 2023	אחוז שינוי יוני 2024 יוני 2023
ממזומנים ושווי מזומנים	101	216	(52.9%)
מאג"ח מיועדות	(1,519)	1,387	-
מניירות ערך אחרים שאינם סחירים	2,029	2,737	(25.9%)
סך הכל מניירות ערך שאינם סחירים	510	4,124	(87.6%)
מאג"ח סחירות	(2,810)	639	-
ממניות סחירות	3,398	4,339	(21.7%)
סך הכל מניירות ערך סחירים	588	4,978	(88.2%)
מפיקדונות והלוואות	728	1,054	(30.9%)
ממקרקעין ורכוש קבוע	5	(1)	+
הבטחת המדינה להשלמת תשואה	(5)	(5)	11.7%
הכנסות אחרות	25	23	10.8%
סך הכל	1,952	10,389	(81.2%)

ההכנסות ירדו בכ-81% בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר מהפסד שנרשם באגרות החוב המיועדות עקב העליה בווקטור הריביות והפסד באגרות החוב הסחירות. להרחבה ראה סעיף 7.6 להלן.

7.5 דוח הוצאות (באלפי ש"ח)

הוצאות הנהלה וכלליות	ינואר עד יוני 2024	ינואר עד יוני 2023	גידול (קיטון)	אחוז שינוי
שכר ונלוות	54,221	54,628	(407)	(0.7%)
שינוי בהתחייבות להטבות לעובדים	192	290	(98)	(33.9%)
סך הכל שכר	54,413	54,918	(504)	(0.9%)
הוצאות תפעול	31,060	30,127	933	3.1%
הוצאות - חטיבת הטכנולוגיות	28,089	26,231	1,858	7.1%
סך הכל הוצאות	113,562	111,276	2,285	2.1%
השתתפות בהוצאות ודמי ניהול	(9,727)	(9,120)	(607)	6.7%
סך הכל הוצאות נטו	103,835	102,156	1,678	1.6%

סך ההוצאות לתקופה הסתכמו בכ-103.9 מיליון ש"ח לעומת 102.2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-1.7 מיליון ש"ח. הגידול בהוצאות נובע בעיקר מגידול בהוצאות אבטחת מידע ותחזוקת שרתים.

7.6 ניתוח השקעות

- יתרת הנכסים לפני סיוע ממשלתי ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 223.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 229.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון בשיעור של כ-2.7%
הקיטון בנכסים נובע בעיקר ממימוש השקעות לצורך מימון תשלומים לעמיתים בסך של כ- 8.2 מיליארד ש"ח ובקיזוז הכנסות משוק ההון בסך של כ- 1.9 מיליארד ש"ח המהווים תשואה של 1.2% הנובעת בעיקרה מהעלייה במדדי מניות בחו"ל ובארץ ועליה בשער החליפין של הדולר שקוזזה חלקית על ידי ההפסד באג"ח ממשלתי סחיר וירידת ערך אג"ח מיועדות.
- יתרת אגרות החוב המיועדות ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 83.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 86.2 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון בשיעור של כ- 3.7% שנובע מפירעון ריבית בסך של כ- 1.6 מיליארד ש"ח ומהפסד לתקופה שנובע מהעליה בריבית ההיוון אשר הביאה לירידה בשווי ההוגן.
אגרות החוב המיועדות מהוות כ- 37.2% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה שלילית ובשיעור של 0.95%.
- יתרת ניירות ערך שאינם סחירים ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 34.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 32.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של כ- 3.8% הנובע מרווחים בסך של כ- 2.0 מיליון ש"ח בעיקר בקרנות השקעה ונגזרים עקב העליות במדדי המניות בחו"ל ועליה בשער החליפין של הדולר בקיזוז מכירות נטו בסך של 0.8 מיליון ש"ח.
ניירות ערך שאינם סחירים מהווים כ- 15.2% מסך הנכסים, ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של 1.27%.
- יתרת אגרות חוב ממשלתיות סחירות ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 45.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 44.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול של כ- 1.8% שנובע בעיקר מקניות נטו בסך של כ- 3.6 מיליארד ש"ח בקיזוז הפסדים משוק ההון שמקורם בעיקר מירידה חדה במדדי האג"ח הממשלתי הארוכות הן הצמוד והן השקליות.
אגרות חוב ממשלתיות סחירות מהוות כ- 20.4% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה שלילית ובשיעור של כ- 1.81%.
- יתרת אגרות חוב קונצרניות סחירות ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 6.0 מיליארד ש"ח קיטון של 0.08 מיליון ש"ח כ- 1.3% בהשוואה ליתרתן ליום 31 בדצמבר 2023.
אגרות חוב קונצרניות סחירות מהוות כ- 2.7% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של כ- 0.05%.
- יתרת מניות וניירות ערך סחירים אחרים ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בכ- 30.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 32.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, קיטון של כ- 5.1% הנובע מימוש נכסים נטו ובעיקר מכירה של מניות בארץ ותעודת סל על מדדים בחו"ל בקיזוז רווחי השקעה לתקופה שמקורם בעלית מדדי המניות בחו"ל ובארץ ומעליה בשער החליפין של הדולר.
מניות וניירות ערך סחירים אחרים, מהווים כ- 13.8% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של 2.1%.
- יתרת פיקדונות והלוואות ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה בסך של כ- 16.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 17.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, קיטון של כ- 7.7% הנובע בעיקר מפירעונות של קרן וריבית במהלך תקופת הדוח בסך של כ- 2.1 מיליארד ש"ח מקוזז ע"י שיערוך חיובי שמקורו בעיקר מעלית שער החליפין של הדולר ועליה במדד.
פיקדונות והלוואות מהווים כ- 7.3% מסך הנכסים ושיעור תרומתם לתשואה הינו כ- 0.5% לתשואה.
- יתרת המזומנים והחייבים ליום 31 במרס 2024 הסתכמה בכ- 6.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 8.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון של כ- 19.3%. הקיטון במזומנים נובע מתשלומים לעמיתים בקיזוז גבית דמי גמולים ובקיזוז התמורה ממימוש נכסים.
מזומנים ויתרות חובה מהווים כ- 3.0% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של כ- 0.08%.

7.7 איזון אקטוארי בקרנות

ליום 30 ביוני 2024 הקרנות מאוזנות אקטוארית. לאחר חלוקת הסיוע הישיר, הקרנות מציגות איזון אקטוארי ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.7 מיליארד ש"ח. השיפור באיזון האקטוארי בתקופה המדווחת, נובע בעיקר מהעלייה בווקטור הריביות. יחד עם זאת השיפור במאזן האקטוארי של הקרנות ב-5 השנים האחרונות נובע בעיקר מעודף תשואה ביחס להנחות המודל האקטוארי. עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי בהתאם לסעיף 1.2.3(ג)(1)(ג)(ב), שהוטמע במסגרת סימן ג' של חלק 1 בפרק 2 לשער 5 בחוזר המאוחד ("מדדית התחייבויות"). נציין שלאחר תאריך המאזן חלה ירידה בווקטור הריביות שצמצמה את העודף האקטוארי האמור.

7.8 ההתחייבות האקטוארית

הדוח ליום המאזן נערך בהתאם לאמור במכתב שהופנה למשנה לממונה על שוק ההון בטוח וחסכון, מיום 13 באפריל 2008, המפרט את שיטת העדכון האקטוארי הנדרש בדוחות ביניים ביחס לדוח השנתי האחרון, ההערכות המצ"ב בוצעו באופן הבא:

על בסיס תזרימי תשלומי הקרן נטו וגביית דמי הגמולים נטו כפי שהיו במאזני הקרנות ליום 31 בדצמבר 2023. התזרימים ליום 31 בדצמבר 2023 הותאמו ליום המאזן באמצעות הפחתת התזרימים לחודשים ינואר-יוני 2024. התזרימים לאחר ההפחתה האמורה, מודדו בהתאם לשיעור השינוי במדד, מהמדד בגין חודש 11/2023 (פורסם ביום 15 בדצמבר 2023) למדד בגין החודש שקדם למועד המאזן – מדד בגין חודש 05/2024 (המדד שפורסם ביום 15 ביוני 2024).

שיעורי הריבית חסרת הסיכון (ווקטור הריביות) – שיעורי הריבית צמודי מדד שפורסמו ע"י החברה המצטטת בסמוך ליום המאזן. נתוני הנכסים ליום המאזן.

7.9 שכר ממוצע במשק (שמ"ב)

במהלך שני הרבעונים הראשונים של השנה אומדן השמ"ב (ממוצע ריאלי של נתוני השמ"ב ב-12 החודשים האחרונים אשר משמש לחישוב הקצבה בפרישה) עלה ריאלית בכ- 2% (נומינלי עלה ב-3.9%). אין בעליה זו להצביע על המשך המגמה של התפתחות אומדן השמ"ב הריאלי בשנה הקרובה.

7.10 ווקטור ריביות

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, שיעורי הריבית להיוון לצורך הכנת המאזן האקטוארי כחלק מהדיווח הכספי של הקרן ייקבעו לפי שיעורי ריבית חסרת סיכון שונים המשתנים מתקופה לתקופה בהתאם לעיתוי התשלום או התקבול הספציפי הצפוי. סדרת שיעורי ריבית אלו מהווה את ווקטור הריביות (להלן "ווקטור ריביות"). הווקטור נקבע על פי שערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי רשות שוק ההון. היוון לפי ווקטור ריביות מתבצע על ידי היוונום של תשלומים או הכנסות עתידיות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחרת. מאחר ומשך החיים הממוצע של התחייבויות הקרנות ארוך יותר ממשך החיים הממוצע של הנכסים, ומאחר ולשינויים בווקטור הריביות השפעה מהותית ביותר על ערך נתונים אלו, הרי שהשינויים בווקטור משפיעים באופן מהותי על הגירעון/עודף אקטוארי. השימוש בווקטור הריביות נעשה החל ממאזן 2005. מאז התחלת השימוש בווקטור קיימים שינויים מהותיים בווקטור הריביות ממאזן למאזן המביאים לתנודתיות גבוהה במצב האקטוארי של הקרנות. בתקופת הדוח עלה ווקטור הריביות חסרת הסיכון, עליית הריבית הביאה לקיטון בהתחייבויות בסך העולה על הקיטון בנכסים ולהקטנת שיעור הסיוע הנדרש, לצורך איזון הקרנות.

7.11 אופן חישוב הסיוע לקרנות

כפי שפורט בדוחות הכספיים השנתיים של הקרנות ליום 31 בדצמבר 2023, קיימות סוגיות בנושא אופן חישוב הסיוע הממשלתי לקרנות, הנמצאות בדיון בין הקרנות לבין משרד האוצר. נכון למועד פרסום הדוח, לא הסתיים בירור הסוגיות כאמור.

7.12 העלאת גיל פרישה לנשים

בשל דחיית ההעלאה של גיל פרישה לנשים משנת 2012, נוצר גירעון שחייב ביצוע איזון והפחתת זכויות לעמיתים, בשל תוספת התחייבויות לקרנות של כ-5 מיליארד ש"ח. ההחלטה על האיזון התקבלה בשנת 2018 והפחתת הקצבאות נדחתה מספר פעמים בשל הכוונה להעלות את גיל הפרישה לנשים והקושי לבצע זאת בשל המצב הפוליטי.

ביום 4 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021-ו-2022), התשפ"א-2021 ובכלל זה את פרק ה' הקובע את העלאת גיל הפרישה לנשים באופן מדורג עד לגיל 65.

ביום 8 בנובמבר 2021 פנה המנהל המיוחד של הקרנות לממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר בבקשה להפעיל את סמכותו בהתאם לסעיף 78 לחוק הפיקוח ובהתאם לסעיף 64 לתקנון האחד על מנת לפעול בשינוי מהנחיית הממונה על שוק ההון שניתנה ביום 14 ביוני 2018 ולא לבצע הפחתה של זכויות פנסיונרים, מבוטחים, שארים וזכויות אחרות שמשלמות הקרנות בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מאי העלאת גיל הפרישה לנשים וזאת החל ממועד קבלת האישור.

ברקע פנייתו של המנהל המיוחד, כאמור, עומד מכתבו של החשב הכללי במשרד האוצר למנהל המיוחד מיום 28 באוקטובר 2021, בו הודיע החשב הכללי כי לאור ההעלאה הצפויה בגיל הפרישה לנשים ולנוכח הפער שיוותר בהתחייבויות הקרנות הוותיקות שבהסדר, ככל שהפער האמור כרוך במצב שבו הקרנות האמורות נמצאות בגירעון אקטוארי, בנטרול התחייבויות המכוסות על ידי כרית הביטחון, ובמטרה לאזן את הגירעון האמור, הרי שעל דעת הממונה על התקציבים, המדינה תעביר את סך הסיוע הממשלתי השנתי לקרנות בשנים 2022 עד 2035, לאחר יום 30 בספטמבר של כל שנה.

דחית מועד העברת הסיוע הישיר, בהתאם למפורט במכתבו של החשב הכללי, תביא לכך ששווי ההוגן יעלה, מה שיביא להפחתת הגירעון המצרפי הצפוי של הקרנות. (יצוין עוד כי החשב הכללי ביקש כי עד ליום 30 בספטמבר 2022 יועבר אליו ולממונה על התקציבים עותק ממאזן האקטוארי המעודכן של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר ליום 31 בדצמבר 2021, כפי שהועבר לבחינת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון). ההשפעה המצרפית של דחית גיל הפרישה, ודחית מועד העברת הסיוע הישיר, בהתאם לתנאים שנקבעו לכך, צפויות להביא לכך שהגירעון המצרפי הצפוי של כל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר יהיה בשיעור הנמוך מ-0.65% מסך כל התחייבויות הקרנות ולכן, בהתאם לקבוע בסעיף 64.ג. לתקנון האחד, ניתן להורות כי לא יופחתו קצבאות או זכויות אחרות שמשלמות הקרנות.

לפיכך ביום 8 בנובמבר 2021 ניתן אישור על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, כי החל מיום זה לא יופחתו קצבאות או זכויות אחרות שמשלמות הקרנות.

בהמשך לפנייה של הקרנות למשרד האוצר בסוף יוני 2022, ביום 21 ביולי 2022 הוצגו לחשב הכללי, לממונה על התקציבים ולרשות שוק ההון המאזן האקטוארי המעודכן של כל הקרנות שבהסדר ליום 31 בדצמבר 2021 וכן חישובי תרחישים למצב הגירעון בקרנות כפי שנקבע במכתבו של החשב הכללי מיום 28 באוקטובר 2021.

בעקבות ההצגה של התרחישים הוסכם עם משרד האוצר על דחיית המועד להעברת הסיוע הישיר, כמפורט במכתב. שווי הסיוע הישיר במאזן הקרנות יחושב ויוצג בדוחות הכספיים האקטואריים של הקרנות לפי המתווה המפורט במכתב החשב הכללי. עוד סוכם כי במקרה שיחול שיפור משמעותי באיזון האקטוארי של הקרנות, תידון מחדש נחיצות ההסדר והצורך בהמשך דחיית מועד תשלומי הסיוע הישיר.

7.13 סיוע ממשלתי

סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות והבטחת תשואה

שווי הסבסוד הממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות (להלן-ערך הסובסידיה) שנרשם בדוחות הינו על-פי הוראות הממונה על שוק ההון בחוזר פנסיה 4-3-2006 מיום 14 ביוני 2006, בהתאם להפרש שבין תשואות האג"ח המיועדות ("מירון" ו"ערד") לבין וקטור הריביות.

הנפקת אג"ח מיועדות מסוג ערד, הופסקה החל מיום 1.10.2022.

ביום 4 בנובמבר 2021 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן-"חוק ההתייעלות הכלכלית").

פרק ג' לחוק ההתייעלות הכלכלית, שעניינו הבטחת הציבות בתשואות קרנות הפנסיה, קובע כי מנגנון איגרות החוב המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות ולקרנות הפנסיה הוותיקות יוחלף במנגנון חדש של הבטחה להשלמת תשואה (להלן – "מנגנון השלמת תשואה").

במסגרת הפרק האמור נקבע כי 30% מנכסי קרנות הפנסיה, אשר עד לחקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית הושקעו באיגרות חוב מיועדות, ייהנו מזכאות להבטחת תשואה שנתית בשיעור של 5.15% (צמודה למדד).

8. תשואות קרנות הפנסיה (נומינלי ברוטו)

8.1 תשואה נומינלית ברוטו ינואר - יוני 2024

ינואר עד יוני 2024

עליית מדד המחירים בתקופה 1.90%

תשואת תיק חופשי	תשואת אג"ח מיועדות	תשואת סיוע ממשלתי	תשואה כוללת (כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות)	
2.54%	(1.78%)	(5.67%)	(0.91%)	מבטחים
2.50%	(2.06%)	(4.53%)	(0.63%)	מקפת
3.45%	(1.43%)	(4.40%)	(2.00%)	קגמ
4.24%	(0.25%)	1.13%	2.06%	בנין
4.90%	(0.88%)	(0.89%)	0.47%	חקלאים
3.39%	(3.13%)	(3.12%)	(1.55%)	אגד
3.63%	(1.69%)	(5.31%)	(2.04%)	הדסה
2.55%	(1.76%)	(1.09%)	(0.69%)	נתיב
3.11%	(1.79%)	(4.45%)	(1.04%)	תשואה כוללת

ינואר עד יוני 2023

עליית מדד המחירים בתקופה 2.46%

תשואה כוללת (כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות)	תשואת סיוע ממשלתי	תשואת אג"ח מיועדות	תשואת תיק חופשי	
מבטחים	3.64%	1.32%	1.58%	6.56%
מקפת	3.75%	1.50%	1.54%	6.65%
קגמ	3.11%	1.60%	1.60%	8.16%
בנין	4.26%	2.57%	1.72%	7.88%
חקלאים	3.50%	2.26%	1.65%	8.66%
אגד	2.68%	1.97%	0.71%	5.99%
הדסה	3.26%	1.37%	1.57%	8.21%
נתיב	2.61%	2.23%	1.60%	6.58%
תשואה כוללת	3.50%	1.60%	1.56%	6.80%

שנת 2023				
עליית מדד המחירים בתקופה 3.34%				
תשואת תיק חופשי	תשואת אג"ח מיועדות	תשואת סיוע ממשלתי	תשואה כוללת (כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות)	
6.55%	0.84%	(3.53%)	1.96%	מבטחים
6.56%	0.55%	(2.16%)	2.37%	מקפת
9.53%	1.19%	(1.92%)	1.14%	קגמ
9.06%	2.03%	4.24%	5.63%	בנין
9.82%	1.51%	2.27%	3.78%	חקלאים
9.00%	(0.98%)	(0.32%)	1.60%	אגד
9.42%	0.92%	(2.75%)	1.17%	הדסה
7.09%	0.54%	2.02%	2.41%	נתיב
7.01%	0.82%	(2.00%)	1.93%	תשואה כוללת

8.4 תשואה נומינלית ברוטו ומצטברת ל 3 שנים

תשואה מצטברת ל 3 שנים*				
עליית מדד המחירים בתקופה 11.96%				
תשואת תיק חופשי	תשואת אג"ח מיועדות	תשואת סיוע ממשלתי	תשואה כוללת (כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות)	
7.74%	(4.48%)	(15.46%)	(2.73%)	מבטחים
7.04%	(4.98%)	(12.79%)	(2.14%)	מקפת
6.89%	(5.33%)	(12.46%)	(6.96%)	קגמ
5.87%	(2.82%)	3.41%	3.43%	בנין
7.69%	(3.33%)	(2.69%)	(0.50%)	חקלאים
6.12%	(9.78%)	(8.99%)	(4.93%)	אגד
6.25%	(6.03%)	(14.05%)	(7.15%)	הדסה
5.78%	(6.50%)	(3.45%)	(2.64%)	נתיב
7.89%	(4.76%)	(12.44%)	(3.47%)	תשואה כוללת

* ל – 3 שנים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024.

9. השפעת גורמים חיצונייםהתחייבויות תלויות ותביעות:

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהתחייבויות התלויות והתביעות כפי שפורטו בדוחות הכספיים השנתיים פרט למצוין בדוח הכספי הרבעוני.

10. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח של הממונה, יחתמו המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות הברית.

הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מתבצעות עבור הדוחות רבעוניים החל מהדוחות הכספיים של שנת 2008.

הוראות סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי מתבצעות עבור דוחות שנתיים החל מהדוחות הכספיים של שנת 2011.

במסגרת היישום של הוראות סעיף 404 ביצעה הנהלת הקרנות שבהסדר, החל משנת 2009 מיפוי ותייעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על המתודולוגיות המקובלות, תוך שימוש במודל הבקרה של COSO: (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).

הקרנות ביצעו, על-פי הדרישות, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של הבקורות העיקריות.

הקרנות ביצעו על-פי המתודולוגיות המקובלות, עדכון למיפוי ולתייעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים, לרבות לתהליכים מהותיים חדשים.

הערכת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי

הנהלת הקרנות, בשיתוף המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים של הקרנות, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה. על בסיס הערכה זו, המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שקרנות הפנסיה נדרשות לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2024 לא ארע כל שינוי בבקרה הפנימית של קרנות הפנסיה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.

אפי סנדרוב

המנהל המיוחד

28 באוגוסט 2024

תאריך אישור הדוח:

הצהרת המנהל המיוחד

אני אפי סנדרוב, המנהל המיוחד, מצהיר כי:

סקרתי את הדוח הרבעוני של קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") ליום 30 ביוני 2024 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן הפנסיה; וכן-

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע ברבעון שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועדת המנהלה ולוועדת הביקורת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אפי סנדרוב
המנהל המיוחד

28 באוגוסט 2024

הצהרת מנהלת הכספים

אני רוויטל פיאדה היכל, מצהירה כי:

סקרתי את הדוח הרבעוני של קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") ליום 30 ביוני 2024 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן הפנסיה; וכן-

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע ברבעון שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועדת המנהלה ולוועדת הביקורת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רוויטל פיאדה היכל
מנהלת חטיבת הכספים

28 באוגוסט 2024

קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני 2024
בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

מאזנים.....	5
דוחות הכנסות והוצאות.....	7
דוחות תנועה בקרן הפנסיה	8
ביאורים לדוחות כספיים ביניים	9
ביאור 1 - כללי	9
ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית.....	9
ביאור 3 - שערי החליפין וההצמדה	9
ביאור 4 - ההתחייבויות הפנסיוניות.....	10
ביאור 5 - קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)	11
ביאור 6: - התחייבויות תלויות ותביעות.....	12
ביאור 7 - הוצאות הנהלה וכלליות.....	14
ביאור 8 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח ולאחריו.....	14

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ - בניהול מיוחד

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה לעמיתים ותיקים של קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן - "הקרן"), הכולל את המאזן התמציתי ליום 30 ביוני 2024 ואת הדוחות התמציתיים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

ההנהלה אחראית לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן מונה מנהל מיוחד (להלן - "הנחיות הממונה") ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן - "התקנות"). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים כדלקמן:

- לאמור בביאור 4 לדוחות כספיים ביניים אלו וביאורים 1 ו-11 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 בדבר התחייבויות פנסיוניות וגרעון אקטוארי ולדוח האקטואר המצורף.
גרעון קרן לפני הסיוע הממשלתי מסתכם ליום המאזן בכ- 2,134 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 בכ- 2,440 מיליוני ש"ח).
אומדן הסיוע הממשלתי ליום 30 ביוני, 2024 מכסה את מלוא סכום הגרעון.
- לאמור בביאור 6 לדוחות כספיים ביניים אלו בדבר התפתחות תביעות משפטיות שהוגשו נגד הקופה ומפורטים בביאורים 14 ו-16 לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הקופה ליום 31 בדצמבר, 2023 ועדכונים חדשים.

בסמלן אולמור (חתימה)
בריטמן אלמגור רוזנות

רואי חשבון

A Firm in the Deloitte Global Network

תל אביב, 28 באוגוסט 2024

תל אביב - משרד ראשי
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, ת.ד. 16593 תל אביב 6116402 | טלפון: 03-6085555 | info@deloitte.co.il

משרד נצרת מרג' אבן עאמר 9 נצרת, 16100	משרד אילת המרכז העירוני 583 ת.ד. אילת, 8810402	משרד חיפה מעלה השחרור 5 5648 ת.ד. חיפה, 3105502	משרד ירושלים קרית המדע 3 מגדל הר חוצבים 914510 ירושלים, ת.ד. 45396
טלפון: 073-3994455 פקס: 073-399445 info-nazareth@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il

משרד ראשון צ' - מתחם מילנייה שדרות ראשונים 23 ראשון צ'	משרד רעננה - מתחם אינפניטי הפינה 8, רעננה	משרד בית שמש יגאל אלון 1 בית שמש, 9906201
---	--	--

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
2023	2023	2024	
מבוקר	בלתי מבוקר		אלפי ש"ח
			נכסים
			רכוש שוטף
119,829	83,378	77,925	מזומנים ושווי מזומנים
7,510	5,793	9,083	חייבים ויתרות חובה
127,339	89,171	87,008	
			השקעות
			אגרות חוב מיועדות שהונפקו לקרן:
673,905	669,479	686,729	עלות מתואמת
157,137	184,336	114,479	סבסוד ממשלתי
831,042	853,815	801,208	
45,943	54,683	39,737	ניירות ערך שאינם סחירים
932,879	911,305	978,903	ניירות ערך סחירים
130,346	136,306	92,860	פיקדונות והלוואות
1,940,210	1,956,109	1,912,708	סך כל ההשקעות
			סיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל הפרישה
86,000	91,000	79,000	לנשים
2,153,549	2,136,280	2,078,716	סך כל הנכסים
			בניכוי - התחייבויות אחרות
1,855	1,770	1,917	מעסיקים
18,824	19,356	18,568	התחייבויות שוטפות אחרות
9,667	11,898	13,416	חוזים עתידיים ובטחונות
1,120	1,616	108	התחייבויות תלויות, תביעות והתקשרויות (ביאור 6)
31,466	34,640	34,009	סך כל ההתחייבויות
2,122,083	2,101,640	2,044,707	סך כל הנכסים, נטו

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
2023	2023	2024	
מבוקר	בלתי מבוקר		אלפי ש"ח
4,319,000	4,639,000	3,985,000	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות (ביאור 4)
(112,000)	(117,000)	(91,000)	סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבשלהם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה, שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד
(2,033,917)	(2,205,360)	(1,849,293)	אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי
(51,000)	(215,000)	-	סיוע ממשלתי בגין כרית ביטחון
2,122,083	2,101,640	2,044,707	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי
(2,872,000)	(2,872,000)	(2,440,000)	גרעון אקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי
(3,000)	(86,000)	(59,000)	יתרת גרעון לתחילת תקופת הדוח
436,000	145,000	365,000	התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות
(1,000)	-	-	השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון
(2,440,000)	(2,813,000)	(2,134,000)	שינויים אחרים בהנחות ובשיטות
			יתרת גרעון לסוף תקופת הדוח
			<u>סיוע ממשלתי עתידי</u>
			סיוע ממשלתי עתידי לפני שינוי בריביות ההיוון:
183,000	197,000	148,000	סבסוד ממשלתי עתידי באמצעות אג"ח מיועדות שהונפקו לקרן
155,000	120,000	130,000	סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבגינם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה וצפויה להשקיע בהן בעתיד
2,195,000	2,235,000	2,008,000	אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי
87,000	92,000	80,000	סיוע ממשלתי עתידי בגין אי-העלאת גיל פרישה לנשים
51,000	215,000	-	סיוע ממשלתי עתידי בגין כרית ביטחון
(231,000)	(46,000)	(232,000)	השפעת השינוי בריביות ההיוון על הערכת הסיוע הממשלתי עתידי
2,440,000	2,813,000	2,134,000	יתרת גרעון בסוף שנת הדוח לאחר ניכוי סיוע ממשלתי
-	-	-	
2,122,083	2,101,640	2,044,707	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי ויתרת גרעון

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

רויטל פיאדה היכל
מנהלת חטיבת הכספים

אפי סנדרוב
המנהל המיוחד

28 באוגוסט 2024
תאריך אישור הדוחות
הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2023	2023	2024	2023	2024	
מבוקר			בלתי מבוקר		
			אלפי ש"ח		

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה	לתקופה של שלושה חודשים		לתקופה של שישה חודשים		
שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שהסתיימה ביום 30 ביוני		שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2023	2023	2024	2023	2024	
מבוקר					בלתי מבוקר
					אלפי ש"ח
2,096,826	2,095,106	2,114,953	2,096,826	2,122,083	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לתחילת התקופה
					<u>תוספות לנכסים</u>
					דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים עובר:
25,291	5,939	6,746	12,089	12,652	פנסיות יסוד ומקיפה
114,589	54,751	(16,750)	104,275	28,016	עודף הכנסות (הוצאות) נטו - עובר מדוחות הכנסות והוצאות
					<u>תקבולים אחרים והעברות</u>
8,515	3,366	6,585	3,366	6,585	סיוע שנתקבל או נצבר בגין אי העלאת גיל הפרישה לנשים
107,580	-	-	-	-	מקדמות בגין סיוע ממשלתי
2,132	634	238	1,346	1,766	תקבולים בגין פנסיות משותפות והיוון
(7,000)	-	(7,000)	(2,000)	(7,000)	שינוי בגין התחייבות לסיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל פרישה לנשים
251,107	54,690	(10,181)	119,076	42,019	סך הכל תוספות (קיטון) לנכסים, תקבולים אחרים והעברות
					<u>תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות</u>
(213,155)	(53,592)	(56,262)	(106,787)	(113,202)	לגמלאים, נכים ושאיירים, נטו
(3,748)	(804)	(1,639)	(1,861)	(3,182)	החזרים לעמיתים שפרשו, נטו
(8,947)	(3,760)	(2,164)	(5,614)	(3,011)	העברות לקרנות פנסיה, בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון
(225,850)	(58,156)	(60,065)	(114,262)	(119,395)	סך הכל תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות
25,257	6,534	(70,246)	4,814	(77,376)	תוספות (קיטון) לנכסים, נטו
2,122,083	2,101,640	2,044,707	2,101,640	2,044,707	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לסוף התקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

כללי ביאור 1 -

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני 2024 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן- דוחות כספיים ביניים).
יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן- הדוחות הכספיים השנתיים).

עיקרי המדיניות החשבונאית ביאור 2 -

הדוחות הכספיים ביניים נערכו על פי כללי החישוב והדיווח כמתחייב לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להוראות הממונה על רשות ההון, ביטוח וחסכון שבמשרד האוצר ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964.
הדוחות הכספיים ערוכים לפי כללי החשבונאות ודרישות גילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה ובתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים.

שערי החליפין וההצמדה ביאור 3 -

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של דולר ארה"ב ושיעורי השינוי שחלו בהם:

שער החליפין היציג של הדולר – בש"ח	המדד הידוע למועד הדוחות (בגין חודש נובמבר) בנקודות ¹	ליום
3.759	253.6	30.06.2024
3.700	246.7	30.06.2023
3.627	248.8	31.12.2023
%	%	שיעורי השינוי בתקופה
3.64	1.90	יוני 2024 (6 חודשים)
5.14	2.45	יוני 2023 (6 חודשים)
2.12	1.61	יוני 2024 (3 חודשים)
2.35	1.36	יוני 2023 (3 חודשים)
3.07	3.34	31 בדצמבר 2023 (שנתי)

¹ המדד לפי בסיס ממוצע 1993 = 100.

א. הערכת ההתחייבות האקטוארית

ההתחייבויות הפנסיוניות ליום 30 ביוני 2024, הינן בהתאם לחישוב האקטוארי שבוצע על ידי האקטוארית ויקטוריה פטשניקוב המבוסס על הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2023. ההתחייבויות הפנסיוניות מהוות על פי טבלת ריביות משתנה לאורך השנים בהתאם לתשואת אג"ח ממשלתיות שנבחרו כמדגם מייצג, אשר משקפות תשואות חסרות סיכון הצפויות לאורך התקופה וכפי שפורסמו ע"י החברה המצטטת בסמוך ליום המאזן.

1. הערכת ההתחייבויות הפנסיוניות וההכנסות מדמי גמולים עתידיים חושבו על בסיס התזרימים אשר שימשו לחישוב ההתחייבויות האקטואריות של מאזן הקרן ליום 31 בדצמבר 2023. לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת, בוצעו התאמה ומידוד של התזרימים הנ"ל ליום 30 ביוני 2024.

2. המעבר מגרעון לפני שימוש בכרית הביטחון לאיזון בתקופה, נובע בעיקר מהעליה בוווקטור הריביות על הנכסים וההתחייבויות הפנסיוניות.

ב. איזון הקרן

ליום 30 ביוני 2024 לאחר חלוקת הסיוע הישיר, הקרנות מציגות איזון אקטוארי ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרן. הגרעון האקטוארי לפני סיוע נכון ליום 30 ביוני 2024 עומד על כ- 2,134 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 סך של כ- 2,440 מיליון ש"ח). מרבית השינוי בגרעון זה נובע מהעליה בוווקטור הריביות.

ג. כרית ביטחון לקרנות

כאמור בביאור 11 לדוחות הכספיים השנתיים, קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר זכאיות לכרית ביטחון, אשר מעמידה להן המדינה, ואשר נועדה להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות מפני תנודתיות בתשואות חסרות סיכון. אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. בהתאם לאמור בחוק, השווי המתואם ליום 30 ביוני 2024 של תקרת כרית הביטחון לכל הקרנות הוותיקות שבהסדר הוא כ- 24,582 מיליון ש"ח.

בהתאם לקבוע בסעיף 78טו(ג) לחוק, מחשבים את סכום הכרית באופן הבא:

1. צבירת העבר- סעיפים קטנים (1) עד (4) קובעים את אופן החישוב של הסכום שהצטבר משנת 2009 ועד מועד המאזן של הגירעון שנוצר בשל ההפרש בין ריבית חסרת סיכון לבין ריבית שנתית צמודה למדד של 4% ובגין אותה התקופה. צבירת העבר מכרית הביטחון, נכון ליום המאזן, עומדת על סך של 832 מיליון ש"ח. יצוין כי סכום הניצול מתוך הכרית בפועל לא יעלה על תקרת הכרית לפי האמור בחוק כמצוין לעיל.
 2. צבירת העתיד- סעיף קטן (5) קובע את אופן החישוב של הסכום שייצבר בגין העתיד, מהשנה שלאחר שנת המאזן ועד מימוש מלוא התחייבויות הקרנות לעמיתיהן.
 3. סעיף קטן (6) קובע את אופן החישוב של קיצוז הסכומים שיתקבלו במסגרת מימוש כרית הביטחון. נכון למועד המאזן, טרם התקבל סכום כלשהו במסגרת מימוש כרית הביטחון. הסכומים אמורים להתקבל לאחר אזילת נכסי הקרנות וכנגד התשלומים לעמיתים.
- ליום 30 ביוני 2024, הקרנות מאוזנות, לפני שימוש בכרית הביטחון ולכן לא נרשם בדוחות הכספיים סכום מכרית הביטחון.

ביאור 5 -

קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)

ההסדר התחיקתי להבראת קרנות הפנסיה הוותיקות המעוגן בפרק ז'1 לחוק הפיקוח, קובע, בין היתר, כי שיעורי דמי הגמולים המשולמים על ידי המעסיקים והעובדים לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, עליהן נמנית גם קופת הפנסיה לעובדי הדסה (להלן: "הקרן" או "קרן הפנסיה"), יועלו באופן הדרגתי החל משנת 2004 ואילך, בשיעור כולל של 3% ביחס לשיעור דמי הגמולים ששולמו ב"מועד הקובע" (30 באפריל 2003) ובחלוקה שווה בין העובד למעסיק (1.5% + 1.5%).

בפועל, הסתדרות מדיצינית הדסה (להלן: "הדסה") העלתה את שיעור דמי הגמולים המנוכים משכר עובדיה ב-1.5%, אך לא העלתה את חלקה (חלק המעסיק) החל משנת 2004, ובפועל אף הפחיתה את שיעורם.

עד שנת 2003, עמד חלקה של הדסה בדמי הגמולים על 14.33%. במקום להגדיל את תשלומיה לשיעור של 15.83% מהשכר, כמתחייב מהוראות הדין, הקטינה הדסה את תשלומיה ל-13.5% מהשכר המבוטח.

נוכח התנהלות זו, נוצר חוסר בשיעור של 2.33% בין דמי הגמולים שאמורה הדסה לשלם לקרן הפנסיה לפי הוראות הדין לבין דמי הגמולים המשולמים על ידה בפועל.

כפי שדווח במסגרת הדוחות הכספיים הקודמים לדוחות אלה, בין הדסה לבין קרן הפנסיה מתנהל הליך משפטי בסוגיה, אשר טרם הוכרע בפסק דין חלוט.

בשל התחייבות שנתנה בעבר הדסה לפעול להשלמת דמי הגמולים הנותרים, ככל שתחויב בהליך המשפטי, ולנוכח קיומו של אותו הליך, חושבו עד כה זכויות העמיתים בהנחה שכלל דמי הגמולים יועברו לקרן.

במהלך הרבעון הראשון לשנת 2014, נקלעה הדסה להליכי חדלות פירעון, אשר עיכבו את ביורו של ההליך המשפטי, ובמקביל העמידו בספק ממשי את יכולתה של הדסה להשלים את דמי הגמולים המתחייבים לפי הוראות הדין, וזאת החל משנת 2004. לנוכח הליכי חדלות הפירעון, לא העבירה הדסה לקרן את תשלום דמי הגמולים בעד עמיתה בחודש ינואר 2014.

ביום 22 במאי 2014 אישר בית המשפט המחוזי את תכנית ההבראה והסדר הנושים בעניינה של הדסה, ובהתאם בוטל צו הקפאת ההליכים שניתן במסגרת אותו הליך. בהתאם להוראות הסדר הנושים, סילקה הדסה את חוב דמי הגמולים לקרן עבור חודש ינואר 2014 למעט שיעור של 2.33% מדמי הגמולים שמצוי במחלוקת בין הצדדים.

קופת הפנסיה והדסה הסכימו ביום 6 במרס 2024 כי החל מיום 1 בינואר 2024 (משכורת ינואר 2024), שיעור דמי הגמולים שיועברו ע"י הדסה לקופת הפנסיה יעמוד על 15.83% (חלק מעסיק), כאשר מדובר בהסכמת ביניים שאין בה כדי לגרוע מזכויות וטענות הצדדים ומההסכמה שגיבשו לפיה קופת הפנסיה לא תעלה כנגד הדסה טענת שיהוי בתקופת המו"מ המתנהל ביניהן ליישום פסק הדין הארצי, אך בכל מקרה לא למעלה מ-6 חודשים מיום 14 בינואר 2024, לפי המוקדם מבין השניים.

נציין שהחל מחודש ינואר 2024 משולמים דמי הגמולים, כאמור, כסדרם.

נכון למועד פרסום הדוחות, המו"מ בין הצדדים ממשיך להתנהל.

ר' פירוט לגבי התביעה בביאור 14 ג. לדוח השנתי לשנת 2023.

ביאור 6: - התחייבויות תלויות ותביעות

בתקופת הדוח חלו עדכונים בחלק מההליכים המשפטיים שנזכרו בביאור מס' 14 לדוחות הכספיים השנתיים, כמפורט להלן:

א. ת"צ 22577-09-18 צדק פיננסי וד"ר הראל פרימק נ' מבטחים (הוגשה כנגד מבטחים, קיימת השפעה על כלל הקרנות):

ביום 22 ביולי 2024 ניתן פס"ד של בית הדין הארצי שדחה את הערעור ומשאיר על כנו את פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה, שדחה גם הוא את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהגישו כנגד מבטחים בגין אי איתור יורשים של עמית שנפטר. יחד עם זאת, פסק בית הדין שעל מבטחים להשיב למערערים את ההוצאות נפסקו כנגדם בבית הדין קמא בסך 10,000 ש"ח, וזאת בשל חשיבות השאלות שנדונו בהליך. יחד עם זאת קבע בית הדין ש"יובהר כי אין באמור כדי ליתן לקרנות שבהסדר "חסינות" מפני הליכים ייצוגיים וכל מקרה צריך להיבחן בנסיבותיו".

ב. בקשת שלמה הלוי ואברהם חביב לאישור תובענה כנגד מבטחים כתובענה ייצוגית (הוגשה כנגד מבטחים, קיימת השפעה על כלל הקרנות):

ביום 19 במרס, 2024 הגישה המדינה בקשה למתן ארכה להגשת עמדת היועץ המשפטי לממשלה והחלטה שניתנה בה ביום 19 במרס, 2024 לפיה ככל שלא תוגש עמדת היועמ"ש עד 2.4.2024 תימחק התובענה – בקשת האישור. בעקבות ההחלטה הגישו המבקשים ביום 19 במרס, 2024 בקשה למתן החלטה בבקשה להסתלקות מתוגמלת אשר הוגשה ביום 16 באוגוסט 2023. וחוזרים על עיקר הנימוקים לאישור הסתלקות מתוגמלת – התועלת שאולי הניבה בקשת האישור. בית הדין החליט ביום 19 במרס, 2024 בהתייחס לבקשה למתן החלטה בבקשת ההסתלקות המתוגמלת, כי בשים לב למאמצים שהקרנות נאלצו להשקיע בהליך וכאשר הטענה בדבר התרומה האפשרית בתובענה הייצוגית להליך שמתנהל מול כהן עמומה, יהיה קושי לאשר הסתלקות מתוגמלת "ככל שהיועמ"שית לא תבהיר פשר התועלת לעמיתים". ביום 1 באפריל, 2024 הגישה המדינה בקשה למתן ארכה להגשת עמדת היועצת המשפטית לממשלה, כך שתוגש בתוך 45 ימים ממועד קבלת החלטה, ובית הדין קיבל את הבקשה. בחודש יוני 2024 הוגשה עמדת היועמ"שית, לפיה להבנתה אין מקום לפסוק שכ"ט, גמול והחזר הוצאות למבקשים במסגרת אישור בקשת ההסתלקות. ניתנה לצדדים זכות להגיב לעמדת היועמ"שית. נכון להיות המבקשים טרם הגישו תגובה.

ג. אמיר שגב ואח' נ' מבטחים (הוגשה כנגד כל הקרנות):

סיכומי המבקשים הוגשו. הקרנות הגישו את סיכומיהן בבקשת האישור ובהודעת צד ג' בחודש מרס 2024. במהלך חודש מאי 2024 יוגשו סיכומי רשות המיסים בהודעת צד ג' ובמהלך חודש יולי 2024 יוגשו סיכומי התשובה של המבקשים וסיכומי התשובה של הקרנות בהודעה לצד שלישי. עובר להגשת סיכומי הקרנות, הן הגישו ביום 26 במרס, 2024 בקשה לצירוף ראיות שאותרו בעניין הדיאלוג שהתקיים בין הקרנות ובין רשות המסים ובעניין פגישה שהתקיימה עם אחד המבקשים ואשתו. בעקבות בקשה זו, המבקשים ביקשו למחוק את הסעיפים בסיכומי הקרנות שהתייחסו לכך, ולאחר תגובות לבקשות, החליט בית המשפט ביום 26 באפריל, 2024 לאפשר למשיבות הגשת הראיות הנוספות ולדחות את הבקשה למחיקת סעיפים מסיכומי המשיבות בהן התייחסו אלו לראיות הנוספות, בצד חיוב הקרנות בהוצאות בשל התנהלותן בהגשת הראיות הנוספות. במהלך חודש יולי 2024 הוגשו סיכומי רשות המיסים בהודעת צד ג' ובמהלך חודש אוגוסט 2024 יוגשו סיכומי התשובה של המבקשים לסיכומי הקרנות ולסיכומי המדינה וסיכומי התשובה של הקרנות בהודעת צד ג'. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים כל כתבי הסיכומים הוגשו וכעת ממתינים למתן החלטה בבקשה לאישור.

ד. וולף חיים נ' מבטחים ואח' (הוגשה כנגד מבטחים, חקלאים, אגד והדסה - השפעה על קרנות שלוש השנים):

נקבעו סדרי הגשת כתבי סיכומים – סיכומי מבטחים והגמלאים בערעוריהם עד ליום 25 ביולי 2024; סיכומי המשיבים בערעורים עד ליום 29 בספטמבר 2024; סיכומי תשובה בשני הערעורים עד ליום 6 באוקטובר 2024. שמיעת הערעורים נקבעה ליום 5 בדצמבר 2024.

ה. ששון עטרי ואברהם גרינפלד נ' מבטחים ואח' (הוגשה כנגד כל הקרנות):

המשא ומתן עם בא כח התובעים לא צלח, נוכח פערים גדולים בין עמדות הצדדים. בנסיבות אלו הקרנות הגישו את סיכומיהן בחודש אפריל 2024 וכעת ממתינים לפס"ד. ביום 7 לאוגוסט 2024 ניתנה החלטתו של בית הדין האזורי לעבודה, במסגרתו נדחתה הבקשה לאישור התובענה הייצוגית לאור שינוי המדיניות של קרן מקפת בעניין השתכרות יתר של נכה בפרישה מוקדמת וביצוע תשלומים למפרע בעקבות שינוי המדיניות האמור. בית הדין החליט, לאחר בחינת כל השיקולים הרלוונטיים של המקרה, שיש לפסוק לכל אחד מהמבקשים גמול בסך של 10,000 ש"ח, וכן לפסוק לבאי כוחם שכר טרחה בסך של 50,000 ש"ח.

ביאור 6: - התחייבויות תלויות ותביעות (המשך)

- ו. ריבוע כחול נדל"ן נ' קג"מ, מבטחים, מקפת והדסה (הוגשה כנגד מבטחים, מקפת והדסה)
ישיבת גישור ראשונה התקיימה ביום 30 באפריל, 2024.
על הצדדים לשוב ולעדכן את בית המשפט עד ליום 1 ביוני, 2024 על אודות התקדמות הליך הגישור.
ביום 6 במאי 2024 העביר המגשר לנתבעות רשימת שאלות להתייחסות הנתבעות. ביום 27 ביוני
2024 העבירו הנתבעות מענה מטעמן. טרם התקבלה התייחסותו של המגשר למענה שהועבר.
- ז. חנה תמרי נ' מבטחים (הוגשה כנגד מבטחים, קג"מ מקפת והדסה):
ביום 14 בפברואר, 2024 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה לפיו נדחתה בקשת האישור.
בית הדין קבע, כי פרשנותן של הקרנות את הוראות התקנון האחיד מתיישבת עם הוראותיו ועם
הרקע הקודם – תקנוני הקרנות והסדר הרציפות הקודם ביניהם.
ביום 19 במרס, 2024 הגישו התובעים ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי. טרם נקבעו סדרי
שמיעת הערעור.
נקבעו סדרי הגשת הסיכומים- המערערים -11 אוגוסט 2024; הקרנות -7 באוקטובר 2024; סיכומי
תשובה -17 באוקטובר 2024. מועד שמיעת הערעור- 4 בנובמבר 2024.
- ח. פנינה ברוט נ' קרנות הפנסיה הוותיקות (הוגשה כנגד כל הקרנות)
בקשה שהגישו הקרנות להורות לבנק להגיש דוגמת מסמך פרישה לא קטוע, נדחתה.
בחודש מרס 2024 הוגשה עמדת הממונה על שוק ההון בהליך ובה ניתן מענה לשאלות שהופנו אליו
בהחלטת בית הדין לעבודה. עמדת הממונה תומכת בעמדת הקרנות בהליך בסוגיות שהובאו
להתייחסותו. ביום 14 במרס, 2024 הורה בית הדין לעבודה על הגשת סיכומים. המבקשת עד 14
ביוני, 2024, הקרנות עד ליום 14 ביולי, 2024, תשובה עד 21 ליולי, 2024.
לבקשת המבקשת נדחה מועד הגשת סיכומיה לאוגוסט ונדחו בהתאמה המועדים להגשת סיכומי
הקרן וסיכומי התשובה.
בחודש אוגוסט הוגשו סיכומי המבקשת וכעת על הקרנות להגיש סיכומי תשובה.

להערכת הקרן, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות
נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי הקרן, בגין ההתחייבויות התלויות
והתביעות שפורטו לעיל. סכום ההפרשה הכולל נרשם במסגרת סעיף התחייבויות תלויות, תביעות
והתקשרויות במאזן.

ביאור 7 - הוצאות הנהלה וכלליות

במסגרת הניהול המשותף של קרנות הפנסיה שבהסדר משולמות חלק מההוצאות במרוכז עבור כל הקרנות. נערכת התחשבות בין הקרנות לזקיפת ההוצאות על פי מודל שאושר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
	2023	2024	2023	2024	
מבוקר					בלתי מבוקר
					אלפי ש"ח
826	205	224	416	450	שכר ונלוות
694	122	126	297	289	החזקת משרד ותפעוליות שונות
373	98	119	194	236	מחשוב, נטו
1,893	425	469	907	975	סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

ביאור 8 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח ולאחריו

א. ביום 7 באוקטובר 2023, החלה מתקפת פתע על מדינת ישראל שהובילה לפתיחת מלחמת "חרבות ברזל" (להלן "המלחמה") אשר עדיין נמשכת בימים אלו. למלחמה שורה של השלכות אשר הובילו להאטה בפעילות העסקית במדינת ישראל, ביניהן גיוס מאסיבי של אנשי מילואים, הגבלות על לימודים במערכת החינוך, סגירת עסקים רבים, תנודות משמעותיות בשוק ההון, במסחר במטבע חוץ, עליה בשיעור האבטלה ועוד.

עם פרוץ המלחמה בוצעו התאמות בתחומי השירות, אבטחת מידע, משאבי אנוש, תפעול, רגולציה וניהול השקעות להבטחת המשך שירות רציף לעמיתים וניהול תיק הנכסים של הקרנות בסביבה כלכלית תנודתית. לפרטים נוספים ראה דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2023, ביאור 20 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח.

להמשך הלחימה ולעליית המדרגה בעימות מול איראן יש השפעות מיידיות וארוכות טווח על הגרעון התקציבי והפעילות הכלכלית במשק. בהתאם לכך סוכנות הדירוג S&P הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל (חוב במט"ח) ל-"A" מ-"AA" והותירה את תחזית הדירוג על "שלילי". דירוג האשראי של Moody's עומד על "A2" עם תחזית שלילית, לאחר שהופחת מ-"A1" בפברואר השנה. בראשית הרבעון השני, סוכנות הדירוג Fitch הותירה את הדירוג של ישראל על "A", אך עדכנה את תחזית הדירוג מ"ציב" ל-"שלילי". בתאריך 12 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג Fitch הורידה את הדירוג של ישראל ל-"A" עם תחזית שלילית. לפי הודעת החברה, בבסיס ההחלטה עומדת הימשכות המלחמה וסיכונים גיאופוליטיים. ב-Fitch צופים גירעון תקציבי בשיעור של 7.8% מהתוצר בשנת 2024, וכי יחס החוב-תוצר יישאר מעל שיעור של 70% בטווח הבינוני.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, בהתבסס על המידע המצוי בידי הקרן, אין השפעה מהותית על תוצאות הפעילות. עם זאת, ככל שתימשך הלחימה, לשינויים בפעילות הכלכלית במשק, לשינויים בווקטור הריביות הצמודות ארוכות הטווח ולשינויים בשכר הממוצע במשק ככל שיהיו, עשויה להיות השפעה על גובה ההתחייבות הפנסיונית ועל השווי ההוגן של הנכסים. בשלב זה לא ניתן להעריך את היקף ההשפעות העתידיות של המלחמה ככל שתהיינה על זכויות העמיתים ותוצאות הפעילות.

ב. ביום 24 ביולי 2024 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2024-9-5 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות -עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" במסגרתו עודכנו הנחות שיעורי התמותה. יישום החוזר הינו החל מהמאזנים של רבעון שלישי 2024. בהתאם לאומדן שבוצע לעידכון ההנחות כאמור, השפעת יישום החוזר אינה צפויה להיות מהותית ונאמדה בקיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.4%.